

68

Working Paper

**SILESIAN
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Institute of Interdisciplinary Research

**Working Papers in Interdisciplinary
Economics and Business Research**

Znalosti účetnictví studentů Obchodně podnikatelské
fakulty v Karviné

Ivana Koštuříková

July 2020

Working Papers in Interdisciplinary Economics and Business Research

Silesian University in Opava
School of Business Administration in Karviná
Institute of Interdisciplinary Research
Univerzitní nám. 1934/3
733 40 Karviná
Czech Republic
<http://www.iivopf.cz/>
email: iiv@opf.slu.cz
+420 596 398 237

Citation

KOŠTUŘÍKOVÁ, I., 2020. Znalosti účetnictví studentů Obchodně podnikatelské fakulty v Karviné. *Working Paper in Interdisciplinary Economics and Business Research no. 68*. Silesian University in Opava, School of Business Administration in Karviná.

Abstract

Ivana Koštuříková: **Znalosti účetnictví studentů Obchodně podnikatelské fakulty v Karviné**

Cílem článku je zhodnotit úroveň znalostí studentů prezenční a kombinované formy studia na Obchodně podnikatelské fakultě v Karviné (OPF) z oblasti účetnictví a zjistit, zda existuje závislost jejich účetní erudovanosti na formě jejich studia (prezenční versus kombinovaná forma), dále pak na stupni studia (bakalářský versus navazující magisterský stupeň) a na studijním oboru (obor Účetnictví a daně versus jiné ekonomické obory). Za účelem naplnění cíle příspěvku byl použit neparametrický Kruskal-Wallisův test. Z výsledků dotazníkové šetření vyplývá, že téměř 32 % studentů disponuje velmi dobrými znalostmi z oblasti účetnictví a bezmála 43 % respondentů prokázalo dobré znalosti v této oblasti. Byla prokázána závislost na jednom aspektu studia, a to na studijním oboru.

Key words

vzdělání, forma studia, stupeň vysokoškolského studia, studijní obor, Kruskal-Wallisův test

JEL: I21, M41

Contacts

Ivana Koštuříková, Department of Finance and Accounting, School of Business Administration, Silesian University, Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná, Czechia, e-mail: kosturikova@opf.slu.cz.

Acknowledgement

Publication of this paper was supported by the Ministry of Education, Youth and Sports within the Institutional Support for Long-term Development of a Research Organization in 2020. The support is gratefully acknowledged.

Úvod

Význam vzdělání v současné době neustále vzrůstá. Vzdělanostní úroveň obyvatelstva má čím dál větší vliv na prosperitu a ekonomický růst jednotlivých států. Vzdělání a kvalifikovaní jednotlivci jsou nositeli ekonomického a kulturního rozvoje společnosti. Vzdělávání, včetně celoživotního, úzce souvisí s problematikou konkurenceschopnosti firem a regionů. Zásadní úlohu má v této souvislosti odborné vzdělávání jako systém umožňující získávat dovednosti a kompetence, které reagují na rychle se měnící potřeby trhu práce, modernizaci a inovaci výrobních odvětví a vývoj struktury pracovních příležitostí.

Hnací silou neustále se měnícího podnikatelského prostředí je mezi jinými postupná globalizace, technický pokrok, inovace, ale i měnící se sociální hodnoty, diverzifikace lidských zdrojů nebo využívání přírodního prostředí. Tyto změny se promítají do účetnictví, a tím následně ovlivňují účetní výkaznictví.

Cílem článku je zhodnotit úroveň znalostí studentů Obchodně podnikatelské fakultě v Karviné (OPF) z oblasti účetnictví a zjistit, zda existuje závislost jejich účetní erudovanosti na formě, stupni studia a v neposlední řadě také na jejich studijním oboru. Za účelem dosažení cíle článku byla stanovena výzkumná otázka „Jak ovlivňují aspekty VŠ studia znalosti studentů v oblasti účetnictví?“.

1. Literární rešerše

Vzdělávání hraje klíčovou roli při formování současného a budoucího ekonomického růstu, neboť roční mzdové náklady významně rostou s vyšší úrovní vzdělání. Na tento vývoj má zároveň vliv také kvalita vzdělávání, nicméně tento dopad se projevuje až s určitým zpožděním (MŠMT, 2015).

Brožová (2003) vyzdvihuje vzdělání jako prevenci proti nezaměstnanosti v kontextu vyšší adaptability na měnící se požadavky trhu. Riddell a Song (2011) pak zkoumali příčinné účinky vzdělávání na zaměstnání a nezaměstnanost, se zvláštním zaměřením na to, do jaké míry vzdělávání zlepšuje výsledky opětovného zaměstnávání nezaměstnaných pracovníků.

Podstatou profesního vzdělávání je vytváření a udržování souladu mezi subjektivní a objektivní kvalifikací. Subjektivní kvalifikací je soubor způsobilostí nabytých během života s potenciální možností využití pro výkon určité činnosti. Objektivní kvalifikace jsou nároky na výkon konkrétní profese (Mužík, 1998).

Dle Tokarčíkové, Kucharčíkové a Ďurišové (2015) mají podstatnou roli ve vzdělání univerzity, které jsou významnými centry znalostí. Studenti by v rámci studia měli získat odborné znalosti a měli by být schopni tyto znalosti aplikovat při řešení globálních problémů. Zkoumáním problematiky významu úrovně vysokých škol a vlivu kvalitního odborného vzdělání na zaměstnanost kvalifikovaných pracovníků se zabývají např. Boccanfuso, Larouche a Trandafir (2015).

Význam rozsahu znalostí účetního lze vymezit v souvislosti s charakteristikou profese účetního, která je uvedena v databázi Národní Soustavy Povolání ČR. Databáze Národní Soustavy Povolání pod heslem „profesní účetní“ uvádí tyto pracovní pozice: auditor, hlavní účetní v podnikatelské sféře, mzdová účetní, odborný účetní, pracovník pro evidenci dlouhodobého majetku, pracovník pro evidenci zásob, referent specialista správy účetnictví a auditu, samostatný účetní v podnikatelské sféře a účetní metodik v podnikatelské sféře (MPSV, 2017).

Dle Suddabye, Gendrona a Lama (2009) jsou profesní účetní definováni jako strážci veřejného zájmu. Jejich vlastnostmi by měla být profesní odbornost, zkušenost, nezávislost, čestnost a objektivita. Význam profesních účetních je předmětem výzkumu a odborných studií mezinárodních organizací jako je například IFAC (2018) nebo ACCA (2012). Problematika významu profesních účetních a rostoucích požadavků na jejich odbornost začala být v ČR více diskutována od roku 2014, kdy byl posílen institut odpovědnosti členů statutárních orgánů. Podle Zákona o obchodních korporacích je statutární orgán zodpovědný za zajištění správného vedení účetnictví v souladu s konceptem péče řádného hospodáře.

Dle Šípkové (2013) účetní profese může ve stabilizaci podnikatelského prostředí sehrát zcela zásadní roli. Důvěryhodnost účetní profese záleží na tom, jak veřejnost vnímá hodnotu, kterou finanční profesionálové přinesou. Informace z účetnictví jsou důležité pro manažerské rozhodování. Čím vyšší je podíl účetní profese na rozhodování o strategii, hledání obchodních příležitostí nebo řízení rizik účetní jednotky, tím větší je její význam (Jaworska, 2016).

2. Data a metodologie

V rámci interního projektu „Nové trendy a specifika účetnictví v kontextu legislativních změn v ČR“ byla formou dotazníkového šetření zkoumána účetní erudovanost studentů prezenční a kombinované formy studia na OPF. Šetření se zúčastnilo 252 studentů prezenční formy a 457 studentů kombinované formy studia. Většina studentů (521) byla z bakalářského stupně studia, 188 studentů navštěvovalo navazující magisterský stupeň. Obor Účetnictví a daně studovalo 178 respondentů, dalších 531 dotázaných absolvovalo jiné ekonomické obory.

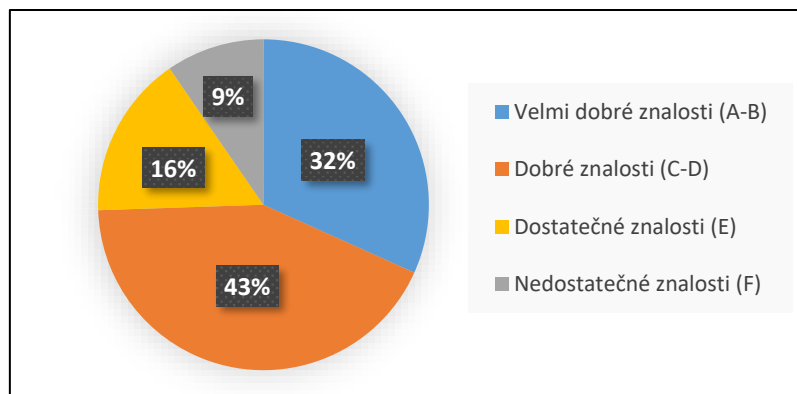
Za účelem zodpovězení výzkumné otázky byl použit neparametrický Kruskal-Wallisův test, který je dle Gravetter and Wallnau (2007) zobecněním neparametrického Mann-Whitneyho testu pro více než dvě srovnávané skupiny. Používá se pro porovnání dvou nebo více nezávislých vzorků stejné nebo odlišné velikosti. Hlavní myšlenkou Kruskal-Wallisova testu je, že za platnosti nulové hypotézy jsou sloučené hodnoty ze všech výběrových souborů tak dobře promíchané, že průměrná pořadí odpovídající jednotlivým souborům jsou podobná. Pro výpočet testu opět seřadíme všechna pozorování dle velikosti (jako by pocházely z jednoho výběru) a přiřadíme jednotlivým hodnotám pořadí. Testová statistika Kruskal-Wallisova testu má tvar

$$Q = \frac{12}{n(n+1)} \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i} - 3(n+1) \quad (1)$$

Nulovou hypotézu zamítáme na hladině významnosti α , když je realizace testové statistiky Q větší než kritická hodnota (kvantil) příslušná hladině významnosti α .

3. Výsledky a diskuse

Hodnocení znalostí studentů OPF v oblasti účetnictví vycházelo ze standardní klasifikace na evropských vysokých školách – ECTS. Pro přehlednější grafické zobrazení pak byly znalosti studentů označeny za velmi dobré v případě hodnocení známkami A a B, za dobré v případě hodnocení známkami C a D, za dostatečné v případě hodnocení známkou E a nedostatečné v případě známky F (obr. 1).

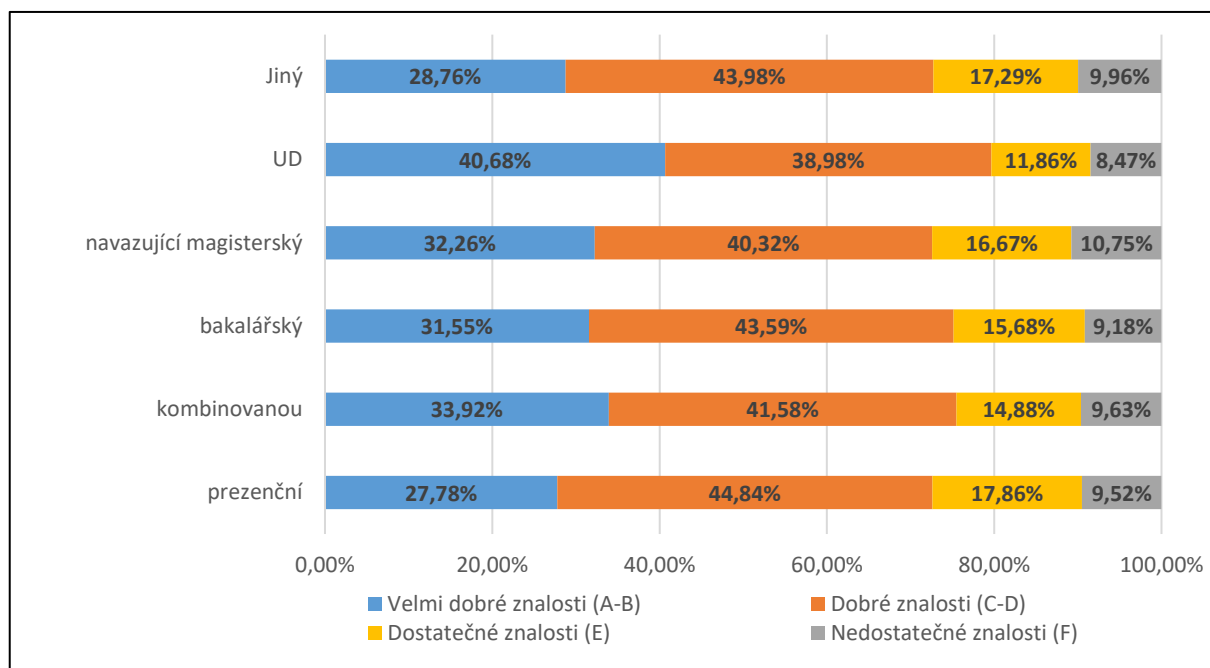

Obr. 1: Úroveň účetních znalostí studentů OPF
(Zdroj: vlastní zpracování)

Velmi dobrých znalostí dosáhla téměř třetina studentů (225) a dobré znalosti účetnictví prokázalo 303 studentů. Pouze 68 studentů mělo nedostatečné znalosti účetní problematiky.

3.1. Účetní znalosti podle formy, stupně a oboru studia

V kombinované formě studia mělo velmi dobré znalosti více studentů než v prezenční formě, naproti tomu dobrými znalostmi se více prokázali studenti prezenční formy studia. V obou formách studia se nedostatečné znalosti z oblasti účetnictví projevilo u přibližně stejného procenta studentů, jak zobrazuje následující obrázek 2.

Obr. 2: Účetní znalosti podle formy, stupně a oboru studia
(Zdroj: vlastní zpracování)

Pokud porovnáme studenty rozdílných stupňů studia, a to bakalářského stupně a navazujícího magisterského stupně, jsou jejich znalosti z oblasti účetnictví velmi podobné. Největší povědomí o účetní problematice by měli mít studenti oboru Účetnictví a daně (UD)

v porovnání se studenty jiných oborů, což dokládá výše uvedený graf. Z něho je patrné, že velmi dobré znalosti týkající se účetní problematiky prokázalo největší procento studentů právě z oboru UD. V tomto oboru mělo také nejméně studentů nedostatečné účetní znalosti.

3.2. Vliv aspektů vysokoškolského studia na úroveň znalostí účetnictví

V rámci výzkumu bylo osloveno 1 035 studentů, přičemž dotazník vyplnilo 709 osob. Ke zjištění vlivu formy a stupně vysokoškolského studia, jakož i studijních oborů studentů OPF na úroveň jejich znalostí účetnictví byl použit neparametrický Kruskal Wallisův test, jehož výsledky jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tab. 1: Vliv aspektů vysokoškolského studia na úroveň znalostí účetnictví

Aspekty VŠ studia	Test Statistics	Value	df	Asymp. Sig.
Forma studia	Kruskal-Wallis H	2,135	1	0,144
Stupeň studia	Kruskal-Wallis H	0,109	1	0,741
Obor studia	Kruskal-Wallis H	8,564	1	0,003
N of Valid Cases		709		

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS

Jak je patrné z výsledků tabulky, forma studia (prezenční versus kombinovaná) a stupeň studia (bakalářský versus navazující magisterský) nemají vliv na úroveň znalostí studentů, neboť hodnoty signifikance jsou větší než 0,05. Naproti tomu u oboru studia se již prokázala závislost účetní erudovanosti studentů na tomto aspektu.

Závěr

Cílem článku bylo posoudit úroveň znalostí účetnictví studentů prezenční a kombinované formy studia na OPF. Z výsledků dotazníkové šetření vyplývá, že téměř 32 % studentů disponuje velmi dobrými znalostmi z oblasti účetnictví a bezmála 43 % respondentů prokázalo dobré znalosti v této oblasti. Pomocí Kruskal-Wallisova testu byla zkoumána závislost těchto znalostí na aspektech vysokoškolského studia. Byla prokázána závislost na jednom aspektu studia, a to na studijním oboru, kdy studenti oboru Účetnictví a daně prokázali lepší účetní znalosti než studenti ostatních ekonomických oborů na Obchodně podnikatelské fakultě v Karviné.

References

- [1] ACCA, 2012. *100 drivers of change for the global accountancy profession*. London: ACCA [online] [2019-02-06]. Available from: <https://www.imanet.org/insights-and-trends/the-future-of-management-accounting/100-drivers-of-change-for-the-global-accountancy-profession?ssopc=1>.
- [2] Boccanfuso, D., A. Larouche and M. Trandafir, 2015. Quality of Higher Education and the Labor Market in Developing Countries: Evidence from an Education Reform in Senegal. *World Development*, vol. 74, no. 2015, pp. 412-424.
- [3] Brožová, D., 2003. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-16-4.

- [4] Gravetter, F. J. a L. B. Wallnau, 2007. *Statistics for the behavioral sciences*. 7th ed. Belmont, CA, US: Thomson Wadsworth. ISBN 9780495095200.
- [5] IFAC, 2018. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants. New York: IFAC [online] [2019-02-06]. Available from: <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IESBA-Handbook-Code-of-Ethics-2018.pdf>.
- [6] Jaworska, E., 2016. The role of professional accountants in socially responsible enterprises. *Finance, Financial Markets, Insurance*, vol. 2, no. 80, pp. 123-131.
- [7] MPSV, 2017. *Národní soustava povolání*. [online] [2019-06-06]. <https://nsp.cz/hledat>
- [8] Mužík, J., 1998. *Profesní vzdělávání dospělých*. Praha: Codex Bohemia. ISBN 978-80-7357-738-4.
- [9] Riddell, W. C. and X. Song, 2011. The Impact of Education on Unemployment Incidence and Re-employment Success: Evidence from the U.S. Labour Market. *Labour Economics*, vol. 18, no. 4, pp. 453–63.
- [10] Suddaby, R., Y. Gendron and H. Lam. 2009. The organizational context of professionalism in accounting. *Accounting, Organizations and Society*, vol. 34, no. 3-4, pp. 409-427.
- [11] Šipková, K., 2013. Accountants can effectively stabilize business. CFO World [online] [2019-02-06]. Available from: <https://cfoworld.cz/financni-sluzby/katerina-sipkova-accacetni-mohou-ucinne-stabilizovat-byznys-2620>.
- [12] Tokarčíková, E., A. Kucharčíková, and M. Ďurišová, 2015. Education of Students of the Study Program Informatics in the Field of Corporate Social Responsibility, *Periodica Polytechnica Social and Management Sciences*, vol. 23, no. 2, pp. 106-112.